הלכה · משנה תורה · מפרשים · הגהות מהר״ם פדווא · ספר שופטים

הגהות מהר"ם פדווא על משנה תורה, הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם

רבי מאיר קצנלנבוגן [מהר"ם פדואה]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הגהות מהר"ם פדווא על משנה תורה, הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם

רבי מאיר קצנלנבוגן [מהר"ם פדואה]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הגהות-מהרם-פדווא-על-משנה-תורה-הלכות-סנהדרין-והעונשין-המסורין-להם/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ט 4
הלכה ב 4

פרק ט

הלכה ב

אמרו שנים עשר זכאי . צ"ע מהיכן הוציא רבינו פסק זה לזכות במחצה על מחצה דילמא מוסיפין. ונראה שסובר כן משום דאמר רבי אבהו ספ"ק דסנהדרין במוסיפין עושים ב"ד שקול לכתחילה א"כ אין אנו צריכין רוב לזכות דהא במתני' לא מייתי מקרא מנין סנהדרין רק כ"ב ומשום טעם אין בית דין שקול מוסיפין עוד אחד ופירש רש"י כדי שנוכל למצוא הטייה לטובה ע"פ אחד אם כן איך עושין בית דין שקול לכתחילה במוסיפין באופן שלא נמצא הטייה ע"פ אחד אלא ודאי במוסיפין אין אנו צריכין הטייה על פי רוב כי אף מחצה על מחצה מזכין במוסיפין וכן משמע מתוך המשנה שלא הזכיר התנא מוסיפין רק היכא דאחד אמר איני יודע או שהמחייבים יתר אחד ואם היה הדין להוסיף גם במחצה על מחצה היה לו להזכירו. אך קצת תימה בלשון רבינו במה שאמר גבי י"ב זכאי וי"ב חייב ואחד איני יודע מוסיפין והולכים עד שירבו וכו' והלא אפשר שיבאו להיות מחצה על מחצה ויהיה זכאי, אלא שצריך לומר שנשען על מה שפסק כבר שמחצה על מחצה כרוב לזכות במקום שאין כאן איני יודע וצ"ע, (עי' תיו"ט ספ"ה דסנהדרין):

היו אלו כנגד אלו . צריך ליישב על מה אמר הראב"ד זה אי אפשר. ונראה שר"ל על מה שאמר רבינו היו אלו כנגד אלו ואחד אמר איני יודע כי לפי הלשון משמע שבצורה זו יעלו עד ע"א וזה אי אפשר כי בשלמא מה שאמר או שהיו המחייבים יתר אחד יוכל לעלות בשיעור זה עד ע"א שכל שנים שמוסיפין נחלקין אחד לכאן ואחד לכאן אבל מאמר אלו כנגד אלו ואחד איני יודע שאותו שאמר איני יודע כמאן דליתא ולא יעלה עוד לחשבון ומוסיפין שנים שיהיו כ"ד לא תמצא אח"כ שמוסיפין עליהם רק כאשר יאמר אחד מהם איני יודע כי אם נתחלקו שנים שניתוספו בראשונה אחד לכאן ואחד לכאן א"כ יהיו י"ב מזכין וי"ב מחייבין וכבר פסק רבינו שהוא זכאי ואם יסכימו לדעת אחת א"כ יהיו הטייה ע"פ שנים אלא ודאי לא תמצא תוספת שניה רק כאשר אחד מהם אמר איני יודע וישארו כ"ג י"א לכאן וי"ב לכאן וסובר הראב"ד שאם יהיו י"ב לזכות שהוא זכאי ואותו שאמר איני יודע אינו מבטל דינא כי הוא כמאן דליתא דמה שהוא מבטל הדין בראשונה כאשר כולם הם כ"ג לבד הוא לטעם שפירש רש"י דנשאר הבית דין כ"ב לבד ואין דנין דיני נפשות לא לזכות ולא לחובה בפחות מכ"ג והיה אפשר שגם רבינו סובר כן ומה שאמר גבי י"ב זכאי וי"ב חייב ואחד איני יודע מוסיפין זהו דוקא היכא דנשארו מחצה על מחצה שאין חותכין הדין במחצה על מחצה במקום איני יודע אבל

ע"פ הרוב חותכין אם יש מנין סנהדרין ולפי זה לא תמצא הוספה שניה רק כאשר אחר הוספה ראשונה יהיו י"א מזכין וי"ב מחייבים ואחד איני יודע ואז הכרח להוסיף בעבור מדה שניה שהזכיר רבינו שהמחייבין הם יתר אחד בלבד ויצאו מכלל מדה ראשונה ולזה אמר אי אפשר שבעבור מדה זו יעלו תמיד עד ע"א. אמנם אם רבינו הוציא פסק מחצה על מחצה מהא דרבי אבהו כנזכר לעיל בהגה"ה נראה שסובר דאיני יודע מבטל דינא אפילו היכא דאיכא רוב דאל"כ ימצא הטייה ע"פ אחד בב"ד שקול ואפילו אם נאמר שסובר גם הראב"ד שאפי' היכא דנשאר מניין סנהדרין היכא דאחד אמר איני יודע מבטל דינא אפילו אם הרוב לזכות ותהא ההוספה לפי זה משום איני יודע שהיא מדה ראשונה מ"מ אין עוד אלו כנגד אלו. ולשון הרב נראה לו שבצורה זו יעלו עד ע"א כמו שר"ל במדה השניה ולזה אמר אי אפשר. עוד נראה לפרש באופן אחר מאחר שרבינו הזכיר כבר כל הפרטים לזה נראה לי שבבא זו קאי על הסמוך מלפניה שיהיו כ"ה י"ב זכאי וי"ב חייב ואחד איני יודע שאמר מוסיפין עליהם עד שירבו וכו' ועל זה מוסכם בבא זו לומר שאם לא יגיעו בהוספה זו לרוב כמו שאמר אלא יהיו אחר ההוספה אלו כנגד אלו ואחד איני יודע ולזה אמר אי אפשר דאיני יודע ראשון כבר נסתלק וניתוספו שנים שיהיו כ"ו ואיך יהיו עתה אלו כנגד אלו ואחד איני יודע (עי' לח"מ):